

Rzeźba i geneza powierzchni podczwartorzędowej w rejonie Łęczyc k. Lęborka

Leszek Zaleszkiewicz*

Miejsce badań znajduje się w strefie krawędziowej Wysoczyzny Żarnowieckiej na kontakcie z Pradolina Redy–Łeby (Kondracki, 1998). Charakterystyczną cechą rzeźby powierzchni podczwartorzędowej są głębokie obniżenia rynnowe, znane również z obszarów sąsiadujących z rejonem badań (Morawski, 1990, 1999; Prusak, 2000, 2002; Skompski, 1985). Jedno z takich obniżeń przebiega od strony północno-wschodniej, z rejonu Choczewa w kierunku Lęborka, skąd następnie kieruje się ku południowi w stronę Sierakowic. W okolicach Łęczyc

obniżenie to łączy się z obniżeniem równoleżnikowym zaznaczającym się w podłożu czwartorzędu pod Pradolina Redy–Łeby. Dno obniżenia w bliskim sąsiedztwie rejonu badań jest położone na głęb. 95 m p.p.m. Elewacje powierzchni podczwartorzędowej w rejonie Łęczyc sięgają ok. 40 m n.p.m., tak więc deniwelacje stropu paleogenu i neogenu wynoszą tutaj znacznie ponad 100 m.

W budowie geologicznej powierzchni podczwartorzędowej dominują osady miocenu, a w największych obniżeniach występują osady eocenu i oligocenu (Zaleszkiewicz, 2000).

Do najważniejszych czynników rzeźbotwórczych powierzchni podczwartorzędowej należą: egzaracja lodowcowa, erozja wód subglacjalnych oraz glacytektonika (Pikies, 2000).

Rzeźba podczwartorzędowa w rejonie Łęczyc

*Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Geologii Morza, ul. Kościarska 5, 80-328 Gdańsk; leszek.zaleszkiewicz@pgi.gov.pl

kształtowała się od pliocenu aż do zlodowacenia wisły. Ostateczny zarys rzeźby powstał w czasie zlodowaceń, których osady leżą bezpośrednio na powierzchni trzeciorzędowej.

Obniżenia stropu powierzchni podczwartorzędowej, sięgające osadów eocenu–oligocenu zostały ostatecznie ukształtowane w wyniku erozji wodnolodowcowej w okresie zlodowaceń południowopolskich. Elewacje podłoża czwartorzędu zbudowane z osadów miocenu, ostatecznie ukształtowała egzaracja lodowcowa i erozja wodnolodowcowa w czasie zlodowaceń środkowopolskich.

Powierzchnia stropu osadów podczwartorzędowych w Pradolinie Redy–Łeby, pomijając jej maksymalne przegłębienia, ostatecznie uformowała się w okresie zlodowacenia wisły.

Ostaniec erozyjny osadów pliocenu w Łęczycach, w końcowej fazie, powstał w okresie zlodowacenia wisły oraz w czasie ostatniej deglacjacji obszaru. Prawdopodobnie w tym czasie została odsłonięta w zboczu wychodnia tych osadów. Została ona znacznie zredukowana i przekształcona przez miejscową ludność w wyniku eksploatacji piasku.